

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Matthaei Tympii Aureum Specvlvm Principvm,
Consiliariorvm Ivdicvm, Consvlvm, Senatorvm, Et Aliorvm
Magistratvum Cvm Ecclesiasticorum tum Politicorum
omnium**

Tympe, Matthäus

Coloniae Agrippinae, 1617

64 Prudenter alios reprehendere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52641)

SIGNVM · LXIV.

PRVDENTER ALIOS REPREHENDERE.

IN taxandis alijs prudēs requiritur moderatio, ne, vt Chrylostomus ait, dum rupturam sarcire volumus, maiorem diruptionē faciamus; collapsaq; cupientes erigere, casum grauiorē inferamus. *M. Iun in quæst. Pol.*

Hanc ad rem requiritur 1. ne alieno tempore vsurpentur vituperationes. 2. in dicendi libertate dematur amor cæcus nostri: caueatur, ne aliquam priuatim ad nos pertinentem rem, veluti læsi, aut dolentes, exprobrare videamur, quod non beneuolentiæ, sed iræ indicium, neque admonitionis loco accipitur. *Plut. de discrimine adulatoris & amici.* 3. mala libertatis condimenta remoueantur, contumeliæ, risus, insectatio falsa, scurrilitas. 4. Occasionis neglectio vitetur. Itaq; inter pocula, & apud ebrios *παρρησία* abstinetur. Nubem enim serenitati inducit, hoc qui non obseruat, & periculū sibi creat, (quod animi ob vinū ad iram præcipites sunt:) nec est dissimilis canibus ignauiis, qui ad mensam latrāt, mutire alias non audent. *Ibid. s.* apud eos libertate vtendum, qui secundā & ad voluntatem fluentem, nō aduersam fortunam habent, & nimij spiritus libera reprehensione retundendi sunt. Qui homini afflicto & calamitoso *παρρησία* molestus est, idem facit, ac si quis oculo conturbato atque inflammato medicamentū adhibet, quod visum auert, sed nihil de dolore imminuit. Nutricum hinc obseruandus est, qui cadētibus pueris nō accurrunt, vt maledictis incessant; sed erigunt, abluunt,

K k k

Iuunt, sedant; post demum ad obiurgationes & castigationes veniunt. 6. libera adhibenda est increpatio, cum inhibendus est ad voluptatem, iram, contumeliam impetus factus; aut auaritia excutienda, aut habitus alius stultus animi oppugnandus. 7. castigatio sub aliena persona fiat: alij obiurgentur, qui eodem vitio, quod reprehendendum laborant. Sic cum *Ammonius* animaduertisset, discipulorum quosdam prandio non simplici fuisse vsos, puerum suum à seruo verberari iussit, quòd absque aceto prandere non potuisset, simulque in discipulos suos respexit. 8. non coram multis, sed priuatim obiurgationes instituantur: Oportet enim tanquam morbi turpis, ita etiam peccati detectionem atque sanationem occultam esse. Non tam ebrietas fecit, quòd ita grauius *Clyti* obiurgatione commotus *Alexander* fuit, quam quòd multis coram testibus eam vsurpauit. 9. culpæ & peccati communicatio adhibeatur, si quæ obijciuntur alijs, etiam in se quis agnoscat. 10. admisceatur laus & commendatio eius, qui reprehenditur: siquidem nec inflammato oculo lumen obijci clarum debet; neque affectu concitatus animus libertatem, obiurgationemque meram admittit. Et ut ferrum ignis primò vi laxatum atque emollitum, deinde frigida immisum desatur, ac duritiem consequitur: ita amicis, postquam eorum laus, animos calefecit, paulatim, quasi einctura loco, reprehensio adhibenda libera est. Ac veluti Medicus somno, ac victu morbum depellere; quam castorio, vel scammonio mallet: ita benigni magistratus laude potius, quam vituperatione admodum correctionem uti gaudet. 11. post reprehensionem acriter lenia adhibeantur. Ut Medici, ubi sectio-

nem adhibuerint, non affectam partem in dolore relinquunt; sed hunc, placidè rigando ac perfundendo amoliuntur. (*Plur. ibid.*) 12. Ostèdatur, nos hæcenus longè melius de aliquo iudicasse & sensitse, quàm re ipsa nunc deprehendamus. 13. proferratur, ac cõmendentur præclara tũ dicta, tũ facta parentum, aut maiorum. Hæc enim, nisi extremè improbi extiterint posteri, eos emendant, ac corrigunt. 14. Conuitia & maledicta vitentur; si maledicentibus respondendũ, & eorũ ora obturanda, respondeatur breuiter, sine ira & bile, cõmotione ac stomacho: adhibeatur mansuetudo, ac lenitas: vsurpetur iocus & gratia quædã, quæ tamen mordeat Nam maledicta, & conuitia magis maledicentem deformant, ac pudore suffundunt, quàm eum, cui maledicitur. Eadem magnorũ negotiorum cõfusionem faciunt, ita vt sæpe neglectis rebus personalia tractentur. Hisce de causis necessum est, vt qui clauis Reip. tenens, ad gubernacula sedet, prudenti in reprehensionibus & poenis utatur moderatione.

SIGNVM LXV.

PUBLICA COMMODA ANTEPONERE priuatis, & populi vtilitati magis, quàm voluntati consulere.

Qui norunt se ad Magistratum enectos esse, non vt proprijs inseruiant commodis, & vtilitati; sed vt multitudinis bono prospiciant, ad illud omnes suas dirigunt actiones, vt cõmunitas & populus felicitatè cõsequatur. Moderatori vrbis beata vita ciuium proposita esse debet: (*Cic. 5. de Rep.*) vt opibus firma, copijs locuples, gloria

K k k 2

ampl 2